

EUROOPAN PARLAMENTTI

2014 - 2019

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

2014/2152(INI)

4.2.2015

MIETINTÖLUONNOS

EU:n naisten ja miesten tasa-arvostrategiasta vuoden 2015 jälkeen
(2014/2152(INI))

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

Esittelijä: Maria Noichl

PR\1048798FI.doc

PE549.092v01-00

PR_INI

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS.....	3
PERUSTELUT.....	13

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

EU:n naisten ja miesten tasa-arvostrategiasta vuoden 2015 jälkeen (2014/2152(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimus) 2 artiklan ja 3 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 8 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 23 artiklan,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus),
- ottaa huomioon vuoden 1948 ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon vuonna 1979 hyväksytyn YK:n yleissopimuksen kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamisesta,
- ottaa huomioon vuonna 1949 tehdyn YK:n yleissopimuksen ihmisten kaupasta ja toisten prostituutiosta hyötymisen tukahduttamisesta,
- ottaa huomioon neljännessä naisten maailmankonferenssissa 15. syyskuuta 1995 hyväksytyn Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman sekä YK:n erityisistunnoissa Peking +5 (2000), Peking +10 (2005) ja Peking +15 (2010) hyväksytyt asiakirjat, joissa arvioidaan konferenssien tuloksia,
- ottaa huomioon yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta 12. kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 606/2013¹,
- ottaa huomioon 15. heinäkuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1567/2003 avusta lisääntymis- ja seksuaaliterveyteen ja lisääntymistä ja seksuaalisuutta koskeviin oikeuksiin liittyville poliitikoille ja toimille kehityksmaissa²,
- ottaa huomioon rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta 25. lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/29/EU³,

¹ EUVL L 181, 29.6.2013, s. 4.

² EUVL L 224, 6.9.2003, s. 1.

³ EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57.

- ottaa huomioon eurooppalaisesta suojelumääräyksestä 13. joulukuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/99/EU¹,
- ottaa huomioon ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäättökseen 2002/629/YOS korvaamisesta 5. huhtikuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/36/EU²,
- ottaa huomioon miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammattinharjoittajiin sekä neuvoston direktiivin 86/613/ETY kumoamisesta 7. heinäkuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/41/EU,³
- ottaa huomioon BusinessEuropen, UEAPME:n, CEEP:n ja EAY:n tekemän vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 96/34/EY kumoamisesta 8. maaliskuuta 2010 annetun neuvoston direktiivin 2010/18/EU⁴,
- ottaa huomioon miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5. heinäkuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY (uudelleenlaadittu toisinto)⁵,
- ottaa huomioon toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä 19. lokakuuta 2002 annetun neuvoston direktiivin 92/85/ETY (kymmenes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)⁶,
- ottaa huomioon miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annetun direktiivin 2004/113/EY ja direktiiviin liittyvän 1. maaliskuuta 2011 annetun Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion asiassa Test-Achats (C-236/09)⁷,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus),
- ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2011 hyväksymän eurooppalaisen tasa-arvosopimuksen (2011–2020)⁸,

¹ EUVL L 338, 21.12.2011, s. 2.

² EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1.

³ EUVL L 180, 15.7.2010, s. 1.

⁴ EUVL L 68, 18.3.2010, s. 13.

⁵ EUVL L 204, 26.7.2006, s. 23.

⁶ EUVL L 348, 28.11.1992, s. 1.

⁷ EUVL C 130, 30.4.2011, s. 4.

⁸ Maaliskuun 7. päivänä 2011 annettujen neuvoston päätelmien liite.

- ottaa huomioon 5. maaliskuuta 2010 annetun komission tiedonannon ”Vahvistettu sitoumus naisten ja miesten tasa-arvoon: Naisten peruskirja” (COM(2010)0078),
- ottaa huomioon 21. syyskuuta 2010 annetun komission tiedonannon ”Naisten ja miesten tasa-arvostrategia vuosiksi 2010–2015” (COM(2010)0491),
- ottaa huomioon 3. maaliskuuta 2010 annetun komission tiedonannon ”Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia” (COM(2010)2020),
- ottaa huomioon 20. syyskuuta 2011 annetun komission tiedonannon ”Tukea kasvulle ja työllisyydelle – Euroopan korkeakoulujärjestelmien nykyaikaistamissuunnitelma” (COM(2011)0567),
- ottaa huomioon 16. syyskuuta 2013 julkaistun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan vuosiksi 2010–2015 tehdyn naisten ja miesten tasa-arvostrategian väliarvioinnista ”Mid-term review of the Strategy for equality between women and men (2010-2015)” (SWD(2013)0339),
- ottaa huomioon komission yksiköiden 8. maaliskuuta 2010 päivätyn valmisteluasiakirjan, joka käsittelee sukupuolten tasa-arvoa ja naisten vaikutusvallan lisäämistä kehitysyhteistyössä koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa, ”EU Plan of Action on Gender Equality and Women's Empowerment in Development (2010-2015)” (SWD(2010)0265),
- ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2014 annetut työllisyyden, sosiaalipolitiikan, terveyden ja kuluttaja-asioiden neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin politiikkayksikkö C:n vuonna 2014 julkaiseman tutkimuksen naisten ja miesten tasa-arvostrategian (2010–2015) arvioinnista – strategian osuudesta Pekingin toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamiseen,
- ottaa huomioon maaliskuussa 2014 julkaistun Euroopan unionin perusoikeusviraston selvityksen ”EU:n laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta” ja sen päätulokset,
- ottaa huomioon 15. kesäkuuta 1995 neljännessä naisten maailmankonferenssista Pekingissä (”Tasa-arvo, kehitys ja rauha”)¹, 10. maaliskuuta 2005 YK:n neljännessä naisten maailmankonferenssissa hyväksytyn toimintaohjelman seurannasta (Peking +10)² ja 25. helmikuuta 2010 aiheesta ”Peking +15 – YK:n sukupuolten välisen tasa-arvon toimintaohjelma”³ antamansa päätöslauselmat,
- ottaa huomioon 10. helmikuuta 2010 naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa – 2009⁴, 8. helmikuuta 2011 naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa –

¹ EYVL C 166, 3.7.1995, s. 92.

² EUVL C 320 E, 15.12.2005, s. 247.

³ EUVL C 348 E, 21.12.2010, s. 11.

⁴ EUVL C 341 E, 16.12.2010, s. 35.

2010¹, 13. maaliskuuta 2012 naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa – 2011² ja naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa – 2013³ antamansa päätöslauselmat,

- ottaa huomioon 12. syyskuuta 2013 antamansa päätöslauselman mies- ja naispuolisille työntekijöille samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaatteen soveltamisesta⁴,
- ottaa huomioon 12. maaliskuuta 2013 antamansa päätöslauselman sukupuolistereotyyppien poistamisesta EU:ssa⁵,
- ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2010 talous- ja rahoituskriisiin liittyvistä sukupuolinäkökohdista⁶ ja 12. maaliskuuta 2013 talouskriisin vaikutuksista sukupuolten tasa-arvoon ja naisten oikeuksiin⁷ antamansa päätöslauselmat,
- ottaa huomioon 6. helmikuuta 2013 antamansa päätöslauselman naisten asemaa käsittelevän YK:n toimikunnan 57. istunnosta: kaikenlaisen naisiin ja alaikäisiin tyttöihin kohdistuvan väkivallan lopettaminen ja ehkäiseminen⁸,
- ottaa huomioon 24. toukokuuta 2012 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle sen periaatteen soveltamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka⁹,
- ottaa huomioon 20. marraskuuta 2013 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä¹⁰,
- ottaa huomioon 25. helmikuuta 2014 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnasta¹¹,
- ottaa huomioon 6. helmikuuta 2014 antamansa päätöslauselman eurooppalaisesta ohjausjaksosta: Vuotuinen kasvuselvytykset 2014¹²,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan,

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0085.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0069.

³ A8-0000/2014.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0375.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0074.

⁶ EUVL C 236 E, 12.8.2011, s. 79.

⁷ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0073.

⁸ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0045.

⁹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0225.

¹⁰ Hyväksytyt tekstit, P7_TA-PROV(2013)0488.

¹¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA-PROV(2014)0126.

¹² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0128.

- ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan mietinnön sekä työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan lausunnon (A8-0000/2015),
- A. katsoo, että yhdenvertainen kohtelu on eurooppalaisen yhteiskunnan keskeisistä, merkittävistä oikeuksista ja yhteiskunnan kehittämisen kannalta välttämätöntä ja että sitä on sovellettava niin oikeuskäytännössä kuin todellisessakin elämässä;
- B. katsoo, että komission edellisellä strategialla tosin saavutettiin joitain asetettuja tavoitteita muttei täydellistä tasa-arvoa, että siitä puuttuivat yleisesti viittaukset syrjinnän eri muotojen yhteisvaikutukseen, täsmälliset tavoitteet ja tehokkaat arviointitoimenpiteet, ja että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista toteutetaan edelleen vain rajallisesti;
- C. katsoo, että sukupuolten tasa-arvo on EU:n perustana oleva arvo ja strategisena tavoitteena EU:n yleisten tavoitteiden, kuten Eurooppa 2020 -strategiassa tavoitteeksi asetetun työssäkäyntiasteen, saavuttamiseksi välttämätön;
- D. katsoo, että Euroopan taloudellinen ja poliittinen asema on säilytettävissä ja väestörakenteen muutoksen seuraukset ovat pysäytettävissä vain siten, että kaikkien naisten ja miesten kyvyt ja mahdollisuudet käytetään hyväksi;
- E. katsoo, että Pekingin toimintasuunnitelmasta tulee tänä vuonna kuluneeksi kaksikymmentä vuotta ja että sen tavoitteet ovat ajankohtaisemmat kuin koskaan;
- F. katsoo, että joka toinen nainen saa elämänsä aikana kokea yhtä tai useampaa sukupuolisen häirinnän muotoa ja että väkivallaton elämä ja oikeus päättää omista asioistaan ovat täydellisen yhteiskunnallisten osallistumisen edellytys;
- G. katsoo, että perinteisten rakenteiden ja verotuksellisten pidäkkeiden kautta naiset pakotetaan toisen tulonsaajan asemaan, joka ilmenee työmarkkinoiden sukupuolittumisena, puutteellisina työurina ja sukupuoleen perustuvina palkkaeroina, ja katsoo, että palkatonta hoito-, kotitalous- ja hoivatyötä tekevät merkittävästi useammin naiset, jolloin heille jää vähemmän aikaa mennä palkalliseen työhön, mikä puolestaan johtaa huomattavasti pienempään eläkkeeseen, minkä vuoksi työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista on myös Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseksi edelleen edistettävä konkreettisilla toimenpiteillä ja ennen kaikkea sitouttamalla miehet siihen aikaisempaa enemmän;
- H. katsoo, että valta- ja päätöksentekoaosemissa on lähes yksinomaan miehiä ja että naisten vaikutusmahdollisuudet ovat siksi hyvin rajalliset;
- I. katsoo, että Euroopan köyhyydellä on naiskasvot, että erityisesti yksinhuoltajana olevat, nuoret ja vanhat naiset kärsivät köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä ja että nykyinen kriisi ja erityiset säästötoimet vielä lisäävät sitä, koska ennen kaikkea julkisen sektorin ja hoito- ja hoivatyöalan palvelujen työpaikkoja vähennetään;
- J. katsoo, että stereotyyppisillä sukupuolirooleilla ja perinteisillä rakenteilla on kielteinen vaikutus terveyteen ja että seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät oikeudet kuuluvat kaikkien ihmisen perusoikeuksiin;

- K. katsoo, että stereotyyppiset koulutusmateriaalit ja oppilaitosten rakenteet määrittävät tyttöjen ja poikien rooleja ja siten heidän valinnanmahdollisuuksiaan ja että ennen muuta median kuvaukset asiasta vielä vahvistavat näitä roolimalleja;
- L. katsoo, että EU:lla on maailmanlaajuisesti vastuu toimia sukupuolten tasa-arvon esikuvana, että tasa-arvo sekä naisten vaikutusvallan lisääminen ovat kansainvälisten kehitystavoitteiden saavuttamisen ja EU:n menestyksekkään ulkopolitiikan kannalta välttämättömiä ja että ilmasto-, ympäristö- energiapolitiikan vaikutukset ympäri maailmaa koskettavat erityisesti naisia;
- M. katsoo, että institutionaaliset mekanismit ovat tasa-arvon toteuttamisen välttämätön perusta; katsoo, että lisäksi että tasa-arvon valtavirtaistamisen ja siihen kuuluvien käsityksien eli sukupuolinäkökulman sisällyttämisen kaikkeen toimintaan, tasa-arvonäkökohdat huomioon ottavan budjetoinnin ja sukupuolivaikutusten arvioinnin, on oltava EU:n ja sen jäsenvaltioiden kaikkien politiikkojen perustana;

Yleiset suositukset

1. kehottaa komissiota laatimaan ja hyväksymään EU:n uuden naisten ja miesten tasa-arvostrategian, jonka avulla poistetaan naisiin tai miehiin kohdistuva kaikenlainen (etniseen taustaan, yhteiskuntaluokkaan, sukupuoliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin, vammaisuuteen, uskontoon, kansalaisuuteen tai ikään perustuva) syrjintä;
2. kehottaa komissiota ottamaan kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolet järjestelmällisesti mukaan strategian kehittämiseen ja jatkuvaan arviointiin;
3. kehottaa komissiota selventämään EU:n tehtävää, jonka se haluaisi sillä olevan maailmassa ja jäsenvaltioiden kanssa tehtävässä työssä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi, ja pyrkimään näihin tavoitteisiin sekä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen ajatuksen että yksittäisten ja konkreettisten toimenpiteiden kautta;
4. kehottaa komissiota lisäämään Eurooppa 2020 -strategiaan erityisen naisten ja miesten tasa-arvoa koskevan pilarin, tarkastelemaan tulevan strategian tavoitteita osana talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa sekä liittämään maakohtaisiin suosituksiin ja vuotuisen kasvuselvitykseen tasa-arvonäkökohtien huomioon ottamisen;
5. kehottaa komissiota keräämään kaikilta politiikan aloilta sukupuolikohtaisia tietoja;
6. kehottaa komissiota laatimaan strategian konkreettisen toimintasuunnitelman muodossa ja ottamaan siinä erityisesti huomioon seuraavia aloja koskevat ehdotukset: naisiin kohdistuva väkivalta, työ ja aika, naiset vallankäyttäjinä ja päätöksenteossa, taloudelliset resurssit, terveys, tieto, koulutus ja media, globaali näkökulma, institutionaaliset mekanismit ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen;

Naisiin kohdistuva väkivalta

7. kehottaa komissiota samoin kuin jo 25. helmikuuta 2014 antamassaan päätöslauselmassa suosituksista komissiolle naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnasta antamaan säädösehdotuksen, joka takaa sekä johdonmukaisen järjestelmän

tilastotietojen keräämiseksi että naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjumista ja siitä rankaisemista koskevan yhtenäisen menettelyn;

8. kehottaa komissiota edistämään uuden strategian kautta Istanbulin yleissopimuksen ratifiointia jäsenvaltioissa sekä ponnistelemaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi aktiivisesti sen hyväksi, että EU ratifioi sopimuksen;
9. kehottaa komissiota jälleen kerran julistamaan vuoden 2016 naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjunnan eurooppalaiseksi temavuodeksi;
10. pitää rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun direktiivin, yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun asetuksen ja eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun direktiivin täytäntöönpanon valvontaa vuoteen 2015 mennessä ja sen jälkeen ehdottoman välttämättömänä;
11. kehottaa komissiota liittämään strategiaan nollatoleranssia koskevia kampanjoita ja vauhdittamaan jäsenvaltioissa keskustelua väkivallan ja hyväksikäytön juurista sekä naisten prostituutioon päättymisen syistä, ja korostaa tässä yhteydessä tärkeyttä saada miehet konkreettisemmin mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan;
12. kehottaa komissiota tähänastisen strategian päättymisen jälkeen laatimaan uuden strategian ihmiskaupan torjumiseksi;
13. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita sukupuolten tasa-arvoa koskevien toimintasuunnitelmien laadinnassa ja kiinnittämään erityistä huomiota naisiin kohdistuvan väkivallan uusiin muotoihin kuten *cyber harassment* ja *cyber stalking* -ilmiöihin sekä suorittamaan jatkuvia arviointeja; korostaa tässä yhteydessä myös kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävän yhteistyön tärkeyttä ongelmien varhaisemman havaitsemisen ja tehokkaamman torjunnan kannalta;

Työ ja aika

14. kehottaa komissiota kiinnittämään uudessa strategiassa erityistä huomiota perhe- ja työelämän yhteensovittamisen eri mahdollisuuksiin, ja pitää tässä yhteydessä valitettavana äitiyssuojelua koskevan direktiivin antamista koskevien neuvottelujen jumiutumista, ja vahvistaa, että parlamentti on valmis yhteistyöhön;
15. kehottaa komissiota valvomaan Barcelonan tavoitteiden saavuttamista ja tukemaan jäsenvaltioita edelleen laadukkaana ja kohtuuhintaisen, sopivat hoitoajat kattavan lastenhoidon luomisessa; korostaa tässä yhteydessä myös ikääntyneiden ja erityistä hoivaa tarvitsevien ihmisten hoiva- ja hoitomahdollisuuksien tärkeyttä;
16. korostaa joustavien työskentelymuotojen tärkeyttä naisten mutta ennen kaikkea myös miesten perhe- ja työelämän yhteensovittamisessa ja antaa komissiolle tehtäväksi koordinoita ja edistää parhaita käytäntöjä; korostaa tässä yhteydessä, että tarvitaan valistusta, joka koskee kotitalous-, hoito- ja hoivatyön tasaista jakamista, miesten asiaan sitouttamista, vähintään 10 päivän pituisen isyysvapaan käyttöönottoa sekä molempien vanhempien jaettavaksi tulevan vanhempainvapaan vahvistamista;

17. korostaa, että on tärkeää kerätä laadukkaita, sukupuolikohtaisia tietoja hoiva-, hoito- ja kotitaloustyöhön ja vapaa-aikaan käytetyn ajan jakaantumisesta, ja tavoitteena olisi oltava jatkuva arviointi;
18. kehottaa komissiota strategiassa esittämään, että jäsenvaltiot ratifioisivat Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 189, jotta voitaisiin vahvistaa eurooppalaisten kotitalous- ja hoitotyöntekijöiden oikeuksia;
19. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita siinä, että ne loisivat työnantajille kannustimia epävirallisen työn muuttamiseksi viralliseksi työksi;

Naiset vallankäyttäjinä ja päätöksenteossa

20. kehottaa komissiota sisällyttämään strategiaan konkreettiset toimenpiteet, jotka liittyvät naisten ja miesten yhtäläiseen edustukseen johtotehtävissä, ja tukemaan neuvostoa neuvotteluissa hallintoneuvostojen sukupuolijakauman tasapainottamista koskevan direktiivin hyväksymiseksi, sekä laajentamaan direktiivin seuraavaksi hallituksiin;
21. kehottaa komissiota luomaan jäsenvaltioille kannustimia, jotka johtavat sukupuolten tasapainoisempaan edustukseen parlamenteissa ja komissiossa, ja korostaa tällöin sukupuolen mukaan vaihtelevien ehdokasluetteloiden tärkeyttä sekä sitä, että EU:n johtaviin tehtäviin ehdotetaan aina sekä naista että miestä;
22. korostaa naisryttäjäien sekä naispuolisten tutkijoiden tukiohjelmien tärkeyttä ja kehottaa EU:ta tukemaan näitä entistä konkreettisemmin;

Taloudelliset resurssit

23. kehottaa komissiota esittämään konkreettisia toimenpiteitä palkkojen saattamiseksi avoimiksi ja siten alentamaan sukupuolten välistä palkkaeroa seuraavan viiden vuoden aikana alle 10 prosenttiin EU:ssa keskimäärin ja antamaan siitä vuosittaiset edistymiskertomukset; ehdottaa lisäksi, että jäsenvaltioita kannustetaan tarkastelemaan myös julkisen sektorin hankintoja koskevia direktiivejä ja laajentamaan niitä Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti sukupuolten tasa-arvoa edistävällä sosiaalisella ulottuvuudella; korostaa tässä yhteydessä mahdollisuutta ottaa käyttöön yrityksiä koskevia sakoit;
24. kehottaa komissiota kohdentamaan sekä vuonna 2014 päätetyn investointipaketin että nuorisotakuun selvemmin naisten ja tyttöjen erityistilanteeseen ja erityistarpeisiin;
25. korostaa parhaita käytäntöjä koskevien esimerkkien ja aloitteiden tunnetuksi tekemisen tärkeyttä pyrkimyksenä torjua koulutusta vastaamattoman työn tekemistä ja parantaa tutkintotodistusten ja tutkintojen tunnustamista, jotta henkilöiden kyvyt, ennen kaikkea jäsenvaltioiden ja EU:n taloudelliselle, poliittiselle ja sosiaaliselle kehitykselle hyvin tärkeiden maahanmuuttajien kyvyt, eivät jää käyttämättä;

Terveys

26. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita laadukkaiden, maantieteellisestä näkökulmasta asianmukaisten ja helposti saatavien palvelujen turvaamisessa seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, turvallisen ja laillisen raskaudenkeskeytyksen ja ehkäisyvälineiden sekä yleisen terveydenhuollon alalla;
27. korostaa, että on tärkeää järjestää valistuskampanjoita, joissa käsitellään sukupuoleen perustuvia sairausoireita sekä sukupuolirooleja ja -stereotyyppioita, joilla on vaikutusta terveyteen, ja kehottaa komissiota tukemaan taloudellisesti sukupuolisensitiivisiä tutkimusohjelmia;
28. kehottaa komissiota kannustamaan jäsenvaltioita vahvistamaan oman hedelmällisyyden (lääketieteellisen) tukemisen yksilön oikeudeksi;

Tieto, koulutus ja media

29. kehottaa komissiota luomaan jäsenvaltioissa kannustimia medialukutaitoa koskevan asiantuntevan koulutuksen järjestämiseen stereotyyppien ja rakenteiden kyseenalaistamiseksi sekä jakamaan parhaita käytäntöjä koskevia esimerkkejä tähän asti käytettyjen opetusmateriaalien sukupuoliroolien stereotyyppisten kuvaustapojen tarkistamiseksi; kehottaa komissiota tässä yhteydessä tukemaan stereotyyppisiä ja perinteisiä sukupuolirooleja koskevaa valistusta sisältäviä koulutus- ja media-alan ohjelmia; korostaa tasa-arvonäkökohdat huomioon ottavan pedagogiikan merkitystä opettajille, jotta nämä voivat tehdä selviksi tasa-arvon ja monimuotoisen yhteiskunnan edut;
30. korostaa, että sukupuolten tasa-arvoa koskevien näkökohtien huomioon ottamisen tulisi olla kaikkien EU:n rahoittamien tutkimusohjelmien yhtenä kriteerinä;
31. antaa komissiolle tehtäväksi suorittaa kattavan tutkimuksen sen tavan vaikutuksista, jolla sukupuolet esitetään julkisuudessa, mediassa ja oppilaitoksissa;
32. kehottaa komissiota kohdistamaan kansalaisten yhteiskuntaan osallistumista koskevia kampanjoita ennen kaikkea naisiin ja naispuolisiin maahanmuuttajiin;
33. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita sukupuolitutkimuksen ja feministisen tutkimuksen professuurien perustamisessa;

Globaali näkökulma

34. painottaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät oikeudet kuuluvat kaikkien ihmisten perusoikeuksiin ja kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, että EU:n kehitysyhteistyössä noudatetaan ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa; korostaa perhesuunnittelupalvelujen, tiedottamisen ja valistuksen merkitystä äiti- ja lapsikuolleisuuden vähentämisessä sekä naisten sukuelinten silpomisen, lapsi- ja pakkoavioliittojen, sukupuolesta riippuvaisen valikoivan raskaudenkeskeytyksen sekä pakkosterilisaation poistamisessa;

35. kehottaa komissiota naapuruuspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä, kauppasuhteissa ja diplomaattisissa suhteissa ajamaan standardia, joka määrittelee naisen oikeudet ihmisoikeudeksi ja velvoittaa sen noudattamiseen; korostaa kaikkien toimijoiden, ennen kaikkea kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, kanssa tehtävän osallistavan yhteistyön merkitystä kehitysyhteistyössä;
36. kehottaa komissiota edistämään YK:n päätöslauselmaa 1325 koskevan toimintasuunnitelman laatimista jäsenvaltioissa;
37. korostaa sukupuolinäkökohdat huomioon ottavan turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan ja vastaavien suuntaviivojen kehittämisen sekä parhaiden käytäntöjen yhteensovittamisen tärkeyttä; korostaa tässä yhteydessä henkilökohtaisen oleskeluoikeuden välttämättömyyttä ennen kaikkea tapauksissa, joissa maahanmuuttajanainen on perheväkivallan kohteena;
38. kehottaa komissiota keräämään sukupuolikohtaisia tietoja suorittaakseen arvioinnin vaikutuksista, joita ilmasto-, ympäristö- ja energiapolitiikalla on naisiin;

Institutionaaliset mekanismit ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen

39. kehottaa komissiota edistämään sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen, tasa-arvonäkökohdat huomioon ottavan budjetoinnin ja sukupuolivaikutusten arvioinnin käyttöä kaikilla aloilla sekä EU:ssa että jäsenvaltioissa ja siten turvaamaan tasa-arvoa koskevat konkreettiset tavoitteet;
40. kehottaa komissiota lisäksi edistämään yhteistyötä jäsenvaltioiden, naisten kansalaisjärjestöjen ja työmarkkinaosapuolten kesken;
41. korostaa kansallisten syrjinnänvastaisten elinten riittävän rahoituksen merkitystä; kehottaa tässä yhteydessä myös komissiota vahvistamaan kansalaisjärjestöjen jatkuvuutta riittävillä ja ennakoitavilla taloudellisilla tuilla; kehottaa tässä yhteydessä lisäksi tukemaan edelleen taloudellisesti Daphne-ohjelmaa ja takaamaan sen näkyvyys, jotta mahdollistetaan se, että ennen kaikkea paikalla jäsenvaltioissa toimivat naisten oikeuksia ajavat järjestöt voivat jatkaa työtä naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi;
42. korostaa komission ja parlamentin yhteistyökumppanuutta ja ehdottaa siksi, että oikeus-, kuluttaja- ja tasa-arvoasioista vastaava komission jäsen esittää naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalle suullisesti ja kirjallisesti – sekä komission näkökulmasta että jäsenvaltioiden näkökulmasta – vuosittaisen kertomuksen edistymisestä strategiassa vahvistetuissa tavoitteissa;
43. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille.

PERUSTELUT

Tämä mietintö esitetään eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta katsoen ratkaisevana ajankohtana, vuonna 2015. Tänä vuonna, jolloin on kulunut 20 vuotta Pekingin toimintaohjelman tavoitteiden hyväksymisestä ja jolloin vuosituhanen kehitystavoitteille asetettu määräaika päättyy, tehdään lukuisia arviointeja naisten ja miesten tasa-arvon kehityksestä koko maailmassa. Tässä yhteydessä korostuu jälleen, että sukupuolten todellinen tasa-arvo, joka koskee kaikkia elämäntilanteita, etenee vain hitaasti. Tätä todistaa myös Euroopan tasa-arvoinstituutin tasa-arvon edistymistä kuvaava indeksi, jossa EU saa keskiarvon eli 54 pistettä sadasta mahdollisesta. EU:n sisälläkään ei siis vielä ole saavutettu kaikkia tavoitteita tiellä kohti todellista sukupuolten tasa-arvoa. Vielä on tehtävää: molemmilla sukupuolilla tulee olla oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja ihmisarvoiseen elämään, hoiva- ja hoitotyön jakaantumista on parannettava, ja molempien sukupuolten kykyjä ja taitoja hyödynnettävä.

Eurooppalaisen sukupuolten tasa-arvon edistämisen politiikan seuraavien viiden vuoden päätavoitteena tulisi olla kehittää tehokkaita ja johdonmukaisia strategioita, joiden avulla poistetaan kaikenlainen naisiin tai miehiin kohdistuva syrjintä. Sekä naisten että miesten on oltava varmoja, etteivät he joudu etnisen taustansa, yhteiskuntaluokkansa, sukupuolisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteettinsä, vammaisuutensa, uskontonsa, kansalaisuutensa tai ikänsä takia muihin huonompaan asemaan. Lisäksi on otettava vakavasti huomioon moninkertainen syrjintä.

Jo vuosikymmenten ajan yhä uudelleen vahvistettuja tasa-arvotavoitteita heikentävät yhä jatkuva finanssikriisi ja jäsenvaltioiden julkisten talouksien vakauttamistoimenpiteet. Se voitaisiin kuitenkin estää jo ennalta tehokkaalla, tarkkaan kohdennetulla ja järkevällä resurssien käytöllä sekä valtavirtaistamalla sukupuolinäkökulma ohjelmien laadintaan ja niiden jatkuvaan arviointiin. Silloin naisten kuormitus ei olisi suhteetonta.

Esittelijä katsoo, että Euroopan taloudellisesti, sosiaaliset ja työllisyyspoliittiset tavoitteet voidaan saavuttaa vain silloin, kun myös sukupuolten tasa-arvo on täysin toteutettu. Siksi tasa-arvo on käsitettävä strategiseksi ja universaaliksi tavoitteeksi. Nykyisen kriisin ja jatkuvasti uhkaavien taka-askelien tilanteessa tämä tavoite on myös uudelleen vahvistettava Euroopan komission uuden strategian hyväksymisellä.

Naisiin kohdistuva väkivalta

Naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta on vakava ihmisoikeusloukkaus. Se on samalla osoitus sukupuolten epätasa-arvosta, jolla puolestaan on seurauksia todellisen tasa-arvon kannalta. Vain ihminen, joka elää ilman väkivaltaa, voi tosiasiallisesti osallistua yhteiskuntaan ja vaikuttaa asioihin. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sen mitä erilaisimmissa muodoissa, jotka ulottuvat perheväkivallasta ja raiskauksista sekä häirinnästä työpaikalla aina seksuaaliseen hyväksikäyttöön, pakkoprosituutioon, pakkopornografiaan ja pakkosterilisaatioon, esiintyy yhteiskunnassamme päivittäin.

- Kolmasosa naisista EU:ssa on kokenut 15 vuotta täytettyään elämässään kerran fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa.¹

Esittelijä vaatii siksi EU:lta päättäväistä toimintaa ja korostaa uudestaan Istanbulin yleissopimuksen ratifioinnin tärkeyttä sekä yhtenäisen oikeudellisen kehyksen käyttöönottoa tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Lisäksi uudessa strategiassa pojat ja miehet on vastaisuudessa otettava vahvemmin mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan.

Lainsäädäntöpakettia, jossa säädetään rikosten uhrien rajatylittävästä suojasta EU:n sisällä, voidaan pitää jo suurena menestyksenä väkivallan torjunnan alalla. Tässäkin kuitenkin täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa on edelleen valvottava.

Työ ja aika

Viime vuosina sukupuolten väliset erot työllisyydessä, työttömyydessä, palkoissa ja köyhyyydessä ovat vähentyneet. Tämä johtuu kuitenkin pääasiassa kriisin aiheuttamasta yleisen tilanteen huonontumisesta. Lisäksi Eurooppa 2020 -strategian tavoite, EU:n koko potentiaalisen aktiivisen väestön työllisyysasteen nostaminen 75 prosenttiin, tekee jakautumisen sukupuolen perusteella vähemmän näkyväksi.

- Euroopan komission tietojen mukaan miehistä käy nykyisin työssä 74,2 prosenttia mutta naisista vain 62,5 prosenttia.

Todellista tasa-arvoa työmarkkinoilla ei ole siis vieläkään saavutettu. Lisäksi naiset työskentelevät useammin epävarmoissa työsuhteissa, joille ovat ominaista määräaikaisten sopimukset ja alhainen palkka. Rakenteet ja stereotyyppit vaikuttavat edelleen työmarkkinoiden voimakkaaseen horisontaaliseen ja vertikaaliseen sukupuolittumiseen, ja nykyinen 16,4 prosentin palkkaero sukupuolten välillä johtaa ikäännyttäessä 39 prosentin eläke-eroon sukupuolten välillä. Naiset tekevät usein osa-aikatyötä vaikka toivovat kokopäivätyötä, ja he vastaavat edelleenkin useimmista kotitalous- ja hoivatyöistä. Tämä jättää heille vähemmän aikaa mennä muuhun työhön, ja lisäksi työelämään siirtyminen vanhempainvapaan jälkeen on usein hyvin vaikeaa. Monissa strategioissa työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi tätä ongelmaa yritetään ratkaista hoiva- ja kotitaloustöiden ulkoistamisella, mikä taas voi johtaa etupäässä naisten hyväksikäyttöön harmailla työmarkkinoilla sekä hoivatyön etnistymiseen.

Esittelijä vaatii komissiota tutkimaan konkreettisia tavoitteita ja seuraamuksia sukupuolten välisen palkkaeron vähentämiseksi. Jotta työ- ja perhe-elämän parempaan yhteensovittamiseen voidaan päästä, on lisäksi miehet sitoutettava osallistumaan enemmän hoiva- ja kotitaloustöihin.

Naiset vallankäyttäjinä ja päätöksenteossa

Mahdollisuutta vaikuttaa ja muuttaa yhteiskunnan rakenteita rajoittaa erittäin paljon naisten vähäinen osallistuminen päätöksentekoprosesseihin eli lasikattovaikutus.

¹ Euroopan laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta, Euroopan unionin perusoikeusvirasto, maaliskuu 2014.

- Euroopan komission tietojen mukaan vain viisi prosenttia hallitusten puheenjohtajista EU:ssa on naisia.

EU:n olisi toimittava määrätietoisesti sen hyväksi, että naiset ovat edustettuina sekä poliittisessa että sosiaalisessa päätöksenteossa, samoin kuin kirkkoon, kulttuuriin, tiedotusvälineisiin, tieteeseen ja siviiliyhteiskuntaan liittyvässä päätöksenteossa laajuudella, joka vastaa heidän osuuttaan yhteiskunnassa. EU:n esikuvatehtävän huomioon ottaen esittelijä kehottaa komissiota pyrkimään määrätietoisesti molempien sukupuolten tasa-arvoiseen edustukseen kaikissa EU:n elimissä.

Lisäksi EU:ssa on keskimäärin vain 18,6 prosenttia hallintoneuvostojen jäsenistä naisia, minkä vuoksi on erittäin tärkeää vauhdittaa neuvotteluja direktiivistä naisista johtotehtävissä (COM(2012)0614 final – 2012/299(COD)) ja laajentaa ne seuraavaksi koskemaan hallituksia.

Taloudelliset resurssit

Nykyisin köyhyyden naiskasvoista keskustellaan Euroopassa kyllä yhä enemmän, mutta yhteiskunta valitettavasti edelleenkin hyväksyy ne. Verotukselliset pidäkkeet, naisten toisen tulonsaajan asema, työmarkkinoiden jakautuminen, palkkaerot ja puutteelliset työurat vaikuttavat siihen, että taloudellinen köyhyys työelämässä johtaa myös vanhuusajan köyhyyteen, jotka ilmenevät sukupuolten välisenä eläke-erona. Erityisen suuri tämä riski on yksinhuoltajilla, joiden on myös vaikeampi saada rahoituspalveluja kuten luottoja. Lisäksi nykyinen kriisi on pahentanut tätä tilannetta edelleen. Hallitusten määräämät säästötoimenpiteet, palkkojen jäädytykset ja leikkaukset sekä julkisen sektorin työhönoton jäädyttämiset ja henkilöstövähennykset, eläkeuudistukset, huoltoavustusten ja perhe-etuuksien leikkaukset ja rajoittamiset sekä julkisesti tuettujen palvelujen, kuten päiväkotien, maksujen korotukset koskettavat nimenomaan nuoria naisia enemmän kuin miehiä. Siten heidän taloudellinen riippumattomuutensa, joka on todellisen tasa-arvon perusta, sekä heidän osallistumisensa julkiseen elämään ovat erityisen uhattuina.

Terveys

Nykyiset eurooppalaisen yhteiskunnan taantumukselliset suuntauksukset vaikuttavat myös terveyteen ja siihen liittyviin naisten ja miesten oikeuksiin. Jotta henkilön on mahdollista viettää vastuullista ja turvallista sukupuolielämää, hänen oikeuksiensa tiedonsaantiin ja ennaltaehkäisevään terveydenhoitoon sekä turvalliseen, tehokkaaseen ja kohtuuhintaiseen ehkäisyyn, turvalliseen ja lailliseen aborttiin ja sterilisaatioon sekä tukeen adoption yhteydessä on kuitenkin oltava turvatut.

Lisäksi on tärkeää tutkia naisten ja miesten erilaisen elinajanodotteen taustoja. Tasa-arvonäkökohdat huomioon ottava tutkimus voi auttaa tekemään sukupuoliroolin vaikutuksen terveyteen näkyvämmäksi ja muuttamaan sitä.

Tieto, koulutus ja media

- Jos tarkastellaan uutisia EU:n sisällä, voidaan todeta, että vain 24 prosenttia niistä ihmisistä, joista uutisissa kerrotaan, on naispuolisia.

Rooleilla, joita kouluissamme ja muissa oppilaitoksissamme välitetään, ei ole vaikutusta vain itse suoritukseen, vaan myös siihen tiehen, jonka sen jälkeen valitaan. Näitä stereotyyppioita vahvistaa lisäksi edelleen naisten stereotyyppinen ja lisäksi sukupuolittunut edustus mediassa. Vain jos jo tyttöjen ja poikien koulutuksessa ryhdytään kyseenalaistamaan perinteisiä sukupuolirooleja ja rakenteita, heillä on vastaisuudessa myös samat mahdollisuudet itsenäiseen ja tyydytystä tuottavaan elämään.

Tällöin ei ole pelkästään tuettava tyttöjä ja naisia kaikissa heidän ratkaisuisaan ja valinnoissaan, vaan on myös, kuten Horisontti 2020 -ohjelmassa on sovittu, vähennettävä edelleen miespuolisten koulupudokkaiden suurta määrää.

Globaali näkökulma

Tasa-arvostrategia ei saa kuitenkaan suuntautua pelkästään sisäänpäin. EU:lla on velvollisuus korostaa tätä oikeutta yhä uudelleen myös suhteissaan toisiin maihin ja tukea sen edelleen kehittämistä. UN Women -järjestön tekemä tutkimus osoittaa, että kestävämmän kehityksen seuraukset voimistavat epäoikeudenmukaisuutta sukupuolten välillä, koska taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöä koskevien kriisien vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin tyttöihin ja naisiin. Siksi on tärkeää, että näitä erityisiä vaikutuksia naisiin tutkitaan aikaisempaa perusteellisemmin.

On tehostettava kriisi- ja sotatilanteissa esiintyvän seksuaalisen väkivallan sekä sukuelinten silpomisen ja lapsi- ja pakkoavioliittojen kieltämistä ja torjuntaa. Omaisuuden hallussapito, luonnonvarojen käyttö ja perinnön saanti ei ole monille maailman naisille edelleenkään mahdollista, eikä myöskään koulutukseen pääsy ole vielä itsestään selvää. Esittelijä näkee tässä mahdollisuuden tasa-arvon edistämiseen EU:n naapuruuspolitiikkaa, kauppasuhteita ja diplomaattisia suhteita koskevan standardin käyttöönoton avulla. Tämän standardin on taattava naisten oikeuksien noudattaminen. Lisäksi EU:n on tuettava naisia edistääkseen heidän tasapuolista osallistumistaan rauhanneuvotteluihin ja demokratiaprosesseihin.

Institutionaaliset mekanismit ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen

Komission ja jäsenvaltioiden ponnisteluista huolimatta sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen ajatusta ei sovelleta aina eikä kaikilla aloilla. Jos unionin ja jäsenvaltioiden poliittiset toimenpiteet ja talousarviot laadittaisiin tasa-arvonäkökohdat huomioonottavan budjetoinnin ja sukupuoliin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin avulla, EU:n politiikasta voisi tulla oikeudenmukaisempaa, sosiaalisempaa ja tehokkaampaa. Vuosittaisten edistymiskertomusten avulla tapahtuva sitova arviointi voisi auttaa unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita mukauttamaan ja parantamaan näitä toimenpiteitä.